

Gazi Mustafa Kemal eşi Latife Hanım ve beraberindekilerle Tarsus Şelalesinde

Mustafa Kemal Atatürk 17 Mart 1923'de Tarsus Ziyaretinde Atatürk İstasyon'dan şehre doğru, bir süre yaya olarak yürüdü. O'nu görmek için sabahtan itibaren yolları dolduran Tarsusluların arasından neşe ile selamlar vererek, ilerledi. O sırada ansızın bir olayla karşılaştı.

Milli Mücadele'deki çete giysili bir Türk Kadını, Atatürk'ün yolunu keserek ayağına kapandı. Gözyaşlarıyla şöyle haykırıyordu:

—“Bastığın toprağa kurban olayım Paşam!”

Atatürk onu yerden kaldırmak için eğilirken kulağına bu kadının Kurtuluş Savaşında cephelerde çarpışmış olan direnişçi Kara Fatma lakaplı Adile Onbaşı olduğunu fısıldadılar. Gözlerinden iki damla yaş düşen Atatürk, bu güneşten yüzü yanmış kadının elinden tutup ayağa kaldırdı ve ona şöyle seslendi:

—“Kahraman *Türk kadını!* *Sen yerlerde sürünmeye değil, omuzlar üzerinde yükselmeye layıksın.*”

Eserin Adı

MİLLİ MÜCADELE'DE
TARSUSLU KADINLAR

Yazar

Kemal DURU

Dizgi ve Tasarım

Bahar KAPIKIRAN

Adres

Ş. Mustafa Mah. Atatürk Blv.
Muharip Gaziler Derneği Altı Kat 1/1
Tarsus/MERSİN
0539 258 47 06
kemal-duru@hotmail.com
www.kemalduru.com

Kapak

Hasan ÖZÖKSÜZ
Berke Bilgisayar
0324 6134640

Baskı

Arzu Ofset
Baltalı İşhanı Zemin Kat TARSUS
0324 6136630

Baskı/Tarih

17 Mart 2011

Bu kitapçık TARSUS KADINLAR DERNEĞİ
için hazırlanmıştır.

ÖNSÖZ

Bu eser, Atatürk'ün Tarsus'a Gelişinin 88.nci yıldönümünde bütün Türk kadınlarına ve Türk Milletine armağan olarak hazırlanmıştır. Bu vesile ile bütün şehitlerimizi ve çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmamız için yüreğinde bu günleri önceden görerek inançla, cesaretle mücadele eden kadınlarımızı şükran ve minnetle anıyorum.

Böyle bir çalışmanın ortaya çıkmasına öncülük eden ve her zaman şahsıma her konuda yardımcı olan Tarsus EKSPRES Gazetesi Kurucusu Hacı Mustafa ERDOĞAN'a ve Yazı İşleri Müdürü Ahmetcan ERDOĞAN'a, değerli arkadaşlarım Hasan ÖZÖKSÜZ'e, ve Önder ERDOĞAN'a,

Uzun süren çalışmam esnasında beni ilgi, bilgi ve sevgileriyle destekleyen herkese sonsuz teşekkür ederim.

Kemal DURU

TAKDİM

Millî Mücadele'nin destanlaşan birçok erkek kahramanı bilinir; ama kadın kahramanları fazla bilinmemektedir. Oysa Anadolu kadını, Millî Mücadele'nin her safhasında vazifesini yerine getirmiştir.

Milli Mücadele'de doğu, batı ve güney cephelerinde ve cephe gerisinde görev alan kadınlarımızın sayısı hiç de az değildir. O yüzdendir ki, Milli Mücadele'de Kadınlarımızın direnişini anlatan, böylesine emek ürünü güzel bir eserin ortaya çıkarılmış olmasının Tarsus'umuz açısından önemli bir eser olduğunu düşünüyorum.

Değerli Araştırmacı Yazar Kemal DURU'yu çalışmasından ötürü tebrik ediyor, bir kez daha Tarsuslular adına ve bütün kadınlarımız adına kendisine teşekkürü bir borç biliyorum.

Başarılarının devamını temenni ediyorum.

Gülsevım KIRAÇ
Tarsus Kadınlar Derneği Başkanı

Tarih boyunca Türk kadını, hayatın her safhasında erkeğin yanında yer alarak sorumlulukları paylaşmıştır. Kurtuluş Savaşında vermiş olduğu büyük mücadelede erkeği ile omuz omuza cephedeki yerini almış, düşmana karşı silâhı ile savaşarak, cepheye mermi taşıyarak, yaralı askerleri tedavi ederek, silâh ve giyecek imal ederek, vatanın kurtuluşunda ve bu günlere ulaşmamızda hak sahibi olmuştur.

Millî Mücadele'nin destanlaşan birçok erkek kahramanı bilinir; ama kadın kahramanları fazla bilinmemektedir. Oysa Anadolu kadını, Millî Mücadele'nin her safhasında vazifesini yerine getirmiştir.

93 Harbi'nde Rusların eline geçen Aziziye tabyalarının kurtarılmasında. Nene Hatun ismiyle nam salan Anadolu kadını, Millî Mücadele'de battaniyeyi evlâdı yerine mermiye örten Kara Fatma'yla sembolleşiyordu. Anadolu kadını evlâtlarını çeşitli cephelerde savaşması için yetiştiriyor gibiydi. O çoğu zaman, cepheye gönderdiği evladının yüzünü bir daha görmüyordu. Ama o her şeyden önce bir anaydı; ana yüreği evlâtların ölmesine tahammül edemiyordu. Merhametliydi ve merhameti herkesin evlâdıydı.

Hamdullah Suphi Tanrıöver, bir gün: "Anneciğim, gazetede okudum. Bir tabur asker donmuş bir göl üzerinden geçerken buzların altında kalmış." der. Bunun üzerine "Eyvah!" diye bir çığlıkla karşılaşır Tanrıöver. Annesinin can evinden vurulduğunu görünce, onu yatıştırmak için, "Anneciğim yanlış anladın, buzlar altında kalan Türk taburu değil, Rus taburu..." deyince, annesi: "Olsun evlâdım. Sen daha baba olmadın, evlât sevgisini belki bilmezsin. Ben dünyadaki bütün çocukların annesiyim." der.

Merhameti yoğun olan Anadolu kadını, vatanı işgale maruz kalınca, soluğu cephede aldı. Yıllarca süren savaşlarda, babasını, eşini veya oğlunu şehit vermiş olan Anadolu kadınları, vatanın işgal edilmesi üzerine mukaddes değerlerinin muhafazası için, kendisi de bizzat cepheye gidip savaştı. Anadolu kadını, yazdığı destanın 'cephe sayfasında' eksik olmasını istiyordu. Millî Mücadele, Anadolu kadınının kahramanlık hikâyeleri ile doludur.

I.Dünya Savaşının ardından Anadolu topraklarının İtilaf Devletleri tarafından işgali, Türk halkımın top yekûn bir Kurtuluş Savaşına girişmesine sebep olmuştur. Bu mücadele Türk halkı için bir hayal mücadelesinden çok yaşadığı topraklara sahip çıkma, hayat mücadelesi haline dönüşmüştür.

Osmanlı Devleti'nin XX. yüzyılın başında arka arkaya girdiği savaşlar ile birlikte silahlı birliğine alınan erkek nüfusun yerine çalışma sahasına giren kadınlar: şimdi de, memleketin dört bir yanında başlayan işgalleri protesto etmek amacıyla mitingler düzenleyerek mücadelenin ilk adımını atmışlardı. Bu mitinglerin ilki 14–15 Mayıs 1919 gecesi İzmir'de gerçekleştirilmiştir. İzmir'in işgalinin ardından İstanbul'da düzenlenen mitinglerde konuşma yapanlar arasında bulunan Halide Edip, Nakiye Elgün, Müfide Ferit Tek ve onları destekleyen binlerce Türk kadını, bu savaşta erkeklerin yanında mücadeleye hazır olduğunu tüm dünyaya duyurmuştur.

İstanbul'da 19 Mayıs günü düzenlenen mitingde bir konuşma yapan Halide Edip: "Hanımlar! Bugün elimizde top. tüfek denilen alet yok; fakat ondan büyük, ondan kuvvetli bir silahımız var: Hak ve Allah. Tüfek ve top düşer, hak ve Allah bakidir. Topun yüzüne tükürecek kadar evlatlar, analar, kalbimizde aşk ve iman, milliyet duygusu var. Biz dünyada millet sınıfına lâyık bir millet

olduğumuzu, erkek, kadın, halta çocuklarımıza kadar ispat etlik" sözleriyle; bu savaşın milletin her ferdinin savaşı olduğunu belirtmiştir. "demıştır.

Milli Mücadele'de doğu, batı ve güney cephelerinde ve cephe gerisinde görev alan kadınlarımızın sayısı hiç de az değildir. Milli Savunma Bakanlığımız tarafından yaptırılan bir araştırmaya göre; Milli Mücadele'ye katılarak düşmanla mücadele eden kadınlarımız arasında 62 şehit kadınıımız tespit edilmiştir. Çankın'lı Yusuf kızı Emine, Amasya'lı Adil kızı Zeynep, Erzincan'lı Osman kızı Emine, Adana'lı Ayşe. Gaziantep'li Güldane şehit edilen arşiv belgelerinden tespit edilebilen birkaç şehit kadınıımızın ismidir. " Bu kadınlarımızın bir kısmı top mermisiyle, bir kısmı evinde kurşunlanarak şehit edilmiş veya yaralı olarak hastahaneye getirilmiş ve orada vefat etmiştir.

Kurtuluş Savaşında Ermenilere ve Fransızlara karşı gösterdikleri mücadele ile ayrı bir öneme sahip olan ikiyüz gazi Türk kadını tespit edilmiştir.

NENE HATUN (1857-1955)

Erzurum'un Pasinler ilçesine bağlı Çeperler Köyü'nde dünyaya geldi. Henüz 20 yaşında bir gelirken 1877-1878 yılları arasında yapılan Türk-Rus Savaşı'nda (93 Harbi) Aziziye Tabyası'nı sopayla, taşla, kazma, kürekle savunanlara katılarak cesurca savaştı. Daha sonra oğlunu Çanakkale Savaşı'nda şehit verdi. Kurtuluş Savaşı başladığında yaşı ilerlediği için cepheye gidip eskisi gibi savaşamadı. Atatürk'ü çok sever ve takdir ederdi. 1954 yılında 3. Ordu Müfettişi Orgeneral Nurettin Baransel Paşa'nın gayretleriyle kendisine "3. Ordunun Nenesi" ünvanı verildi. Cüzi de bir maaş bağlandı. 1955 yılında anneler gününde "Yılın Annesi" seçildi. Erzurum manevraları sırasında Amerikan Generali Ridgway bu yüce insanın elini öptü. Nene Hatun bir kahramanlık ve analık sembolü olarak 98 yaşına kadar yaşadı. 22 Mayıs 1955'te zatürre hastalığından vefat etti. Kabri, uğruna savaştığı topraklarda, Aziziye Şehitliği'ndedir.

HALİDE ONBAŞI (EDİP ADIVAR) (1884–1964)

İşgallerin ardından İstanbul'da yaptığı konuşmalarla halkı işgallere karşı uyandırmaya çalıştı. 1919'da Sultanahmet Meydanı'ndaki mitingde yaptığı etkin konuşma sonrası hakkında tevkif kararı çıkınca, eşi ile birlikte Anadolu'ya kaçarak Kurtuluş Savaşına katıldı. İstanbul Hükümeti tarafından Mustafa Kemal ile birlikte hakkında ölüm kararı verilen altı kişiden biriydi. Mustafa Kemal onu Garp Cephesine tayin etti. Kendisine önce “onbaşı” , sonra da “üstçavuş” rütbesi verildi. Savaşı izleyen yıllarda Cumhuriyet Halk Fırkası ve Atatürk ile siyasal görüş ayrılığına düştü. 1917'de evlenmiş olduğu ikinci kocası Adnan Adıvar ile birlikte Türkiye'den ayrıldı. 1939'a kadar dış ülkelerde yaşadı. 1939'da İstanbul'a dönen Adıvar 1940'ta İstanbul Üniversitesi'nde İngiliz Filolojisi Kürsüsü Başkanı oldu, 1950'de Demokrat Parti listesinden bağımsız milletvekili seçildi. 1954'te istifa ederek evine çekilmiş ve 1964'te ölmüştür. Değerli yazarımız Kurtuluş Savaşını ve Türk kadınlarının mücadelesini anlatan ve Türk klasikleri arasına giren pek çok esere imza atmıştır.

NEZAHAT ONBAŞI

Eşini yitiren 70. Alay Komutanı Hâfız Hâlid Bey, 8 yaşındaki kızı Nezahat'ı kimseye emanet edemeyip, yanına almıştı. Küçük Nezahat Çanakkale cephesinde muharebe havasına alışmış, Alay İzmit'e nakledildiğinde talimlere katılarak mükemmel at binmesini, silah kullanmasını öğrenmiş ve 12 yaşında "onbaşı" rütbesini almıştı. Babasının yanında cepheden cepheye koşmuş, çarpışmalara girmiş ve 100'den fazla düşman askeri öldürmüştü.

Nezahat Onbaşı 30 Ocak 1921 yılında T.C.'nin İstiklal Madalyası ile ödüllendirilmesi önerilen ilk vatandaşdır. Bursa Milletvekili Operatör Emin (Erkul) Bey'in bununla ilgili önergesi şöyledir: "Büyük Millet Meclisi Riyâsetine, Muhtelif cephelerde, bilhassa son Gördes ve İnönü muhârebelerinde bilfiil çarpışmalara katılan ve her an askerleri teşcî eden 70. Alay Kumandanı Hâfız Hâlid Bey'in kerîmesi 12 yaşlarındaki Nezahat Hanım'a ilk İstiklâl Madalyası'nın verilmesini teklif ve bu teklifin hey'et-i umumiyenin tasdikine arz edilmesini ricâ ederim."

Bu öneri TBMM' de hararetle kabul edilmiş, ancak Kurtuluş Savaşı'nın hengamesi içinde işleme konulamamış, daha sonra da kararın yerine getirilmesi unutulmuştu. Kendisi de hiçbir zaman ne "Madalyamı verin!" talebinde bulundu, ne de TBMM Başkanlığınca alınmış kararın yerine getirilmesi için müracaat etti. Nihayet karardan 65 yıl sonra 78 yaşında bir nine iken TBMM'nin "Şükran Belgesi'ne" kavuşmuştu ve bu duygulu anda gözyaşlarını tutamamıştı.

FATMA SEHER ERDEN (ERZURUMLU KARAFATMA)

1888'de Erzurum'da doğdu. Subay Suat Derviş Bey ile evlenip Balkan Savaşı'na katıldı. I.Dünya Savaşı'nda Kafkas Cephesi'ne gitti.1919'daki Kongre günlerinde, Mustafa Kemal'le bizzat görüşebilmek için Sivas'a gitti. Bu görüşmenin ardından, Milis Müfreze Komutanı olarak Batı Cephesinde görevlendirildi. 300 kişiyi aşkın birliği ile Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nde Mehmetçikle birlikte destanlar yazdı. Büyük Taarruzun ilk günlerinde General Trikupis'in birliğine esir düşmüşse de, kaçarak yeniden Müfrezesinin başına geçmişti. Kahraman kadın Kurtuluş Savaşı'ndan sonra "üsteğmen" rütbesi ile emekli oldu. Emekli maaşını Kızılay'a bağışladı. 1954 yılında TBMM kendisine yeni aylık tespit etti.

HALİME ÇAVUŞ (KOCABIYIK)

Kastamonu'da doğan, anne-babasının “kızım gitme” şeklinde yalvarışlarını dinlemeden mücadeleye katılan Halime Çavuş, uzun yıllar Halim Çavuş zannedildi. Kurtuluş Savaşı'na giderken erkek kılığına girdi, erkek gibi traş oldu, saçını kazıttı ve kimseye kadın olduğunu söylemeden Türk askerinin arasına karıştı. Mühimmat taşımada birçok görev yaptı. Bir Düşmanın açtığı ateş sonucu bir ayağı sakat kaldı. Bir keresinde İnebolu'dan cepheye cephane taşırken Mustafa Kemal Paşa'ya rastladı. Ancak rastladığı kişinin O olduğunu bilmiyordu Mustafa Kemal Paşa “Sen üşüyor musun böyle?” diye sordu. “Bey, 100 bin kişi kurtulacak. Ben öleceğim de ne olacak?” dedi. Paşa kafa kâğıdını istedi. Verdi. “Sen kız mısın?” “Evet.”

Gün geldi savaş bitti, ancak o ne asker üniformasını çıkardı ne de her sabah traş olmaktan vazgeçti. Savaş sonrası Mustafa Kemal tarafından Ankara'ya çağrıldı. Ailesi önce korktu, Paşa Halime'yi neden çağırıyordu ki? “Gitme” dediler, o yine dinlemedi ...Kapıda yavere “Paşa hangisi bilmiyorum” dedi. Yaverin “soldaki” demesiyle koşup elini öptü. O'nun “ Seni yollamıyorum, bizim kızımız ol” önerisine “Annem babam beni bekler” şeklinde cevap veren Halime Çavuş, “Ben ana-babaya itiatli evlada saygı duyarım” diyen Mustafa Kemal Paşa tarafından çeşitli hediyeler verilerek tekrar evine yollandı ve kendisine maaş da bağlandı.75 yaşında hayata gözlerini yumdu.

HAFIZ SELMAN İZBELİ

Kastamonu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Kadınlar Kolu kurucularından ve Kastamonu'da ilk kadın meclisi üyesi, sıkı bir Atatürk hayranı ve kendi deyimiyle bir "Cumhuriyet kadını" idi...Kurtuluş Savaşı sırasında Kastamonu' daki kadınları toplamış, asker için çorap, kazak, fanila ördürüp cepheye göndermişti. Varlıklı bir aileden geliyordu. Asker Kastamonu'ya geldiğinde hepsini yolda karşılayıp doyurmuştu. Hep "Ben Cumhuriyetçiyim" dermiş. Savaştan sonra yeni baştan herkes gibi Türkçe harflerle okuma yazmayı öğrenmişti. Hafız Selman Hanım'a milletvekilliği de önerilmişti. "Hafız olduğum için başımı açamam. Başımı açamayacağım için de milletvekili olamam" diyerek kabul etmemişti. Mustafa Kemal'in Kastamonu'ya geldiği sırada İzbeli Konağı'nı ziyaret ettiği ve karşılıklı kahve içtikleri söylenmektedir.

ŞERİFE BACI

1921 yılı Kasım ayında İnebolu'ya önemli miktarda savaş malzemesi gelmiştir. Malzemenin bir an önce Kastamonu'ya iletilmesi gerekir. Cepheye gidemeyip de köylerinde kalan yaşlılar sakatlar, kadınlar, Menzil komutanlığının malzeme taşınması haberi üzerine kağnılarla yola çıkarlar. İnebolu'dan kağnılara yüklenen cephaneler Kastamonu'ya doğru yol alır. Bu cephane kollarında hep kadınlar vardır. Bunlardan biri de Şerife Bacıdır. Şerife Bacı top mermileri ıslanmasın diye kazağını mermilerin üzerine örtmüş, yavrusu ölmesin diye üzerine abanmış ve soğuktan ölmüştür, ama ölene kadar vücut sıcaklığını yavrusuna vermiştir. Bugün Kastamonu'da şanına layık güzel bir anıtı vardır.

GÖRDESLİ MAKBULE HANIM

1921'de eşi Ustrumcalı Ali Efe ile birlikte Milli Mücadelede çete savaşlarına katılmıştır. 17 Mart 1922'de Akhisar Sungurlu hududu üzerinde bulunan Koca Yayla'da elinde silah düşmanla en ön safta savaşırken başından vurularak şehit edilmiştir.

ÇETE EMİR AYŞE

Yunan askeri Aydın'a doğru geldiğinde iki arkadaşı ile birlikte Menderes'in diğer tarafına geçmeye çalışan Emir Ayşe, arkadaşlarının kayıktan düşüp boğulması sonucunda geri dönmüş ve Çanakkale'de ölen kocasından kalan tek hatıra elmas küpelerini bozdurup kendine bir tüfek almış, dağa çıkmış, Yörük Ali Efe'ye katılmıştı. Aydın'ın kurtuluşu olan 7 Eylül tarihine kadar Yunanlılarla savaşmıştı. Çete savaşları yapmıştı. Aydın kurtulduktan sonra silahını Ali Efe'ye teslim edip memleketi İmamköy'e dönmüştü. Savaş sonrası Atatürk İstasyon Meydanı'nda Çete Emir Ayşe'nin de aralarında bulunduğu kahramanlara İstiklal Madalyası takmıştı. "Savaştım Yunana karşı, elimde kalan en değerli şey Atatürk'ün göğsüme taktığı İstiklal Madalyasıdır" demişti.

SAİME HANIM

Milli Mücadele döneminde 15 Mayıs 1919'da Kadıköy'de düzenlenen mitinge katılmış mitingden sonra tutuklandıysa da kaçarak mücadeleye katılmış, yaralanmış ve İstiklal Madalyası almıştı. Savaştan sonra İstanbul Lisesinde edebiyat öğretmenliği yapmıştır.

SULTAN HANIM

Adana bölgesinde çarpışan partizan müfrezesi geçici olarak Toros Dağlarından geri çekilirken, Sultan Hanım da inekleriyle beraber onlara katılmış, çete dağda kaldıkça ineklerinin sütüyle onları beslemişti. Müfrezedekiler onu sevgiyle "anne" diye çağırılmıştı.

YİRİK FATMA

Gaziantep'te Fransızlara karşı verilen savaşta (1 Nisan 1920–8 Şubat 1921) çete teşkilatına katılmak isteyen Yirik Fatma gelmesini istemeyenlere karşı «Benim kanım, sizinkinden daha mı şirindir?» cevabını vermiş ve çetecilerle birlikte yola çıkmıştı.

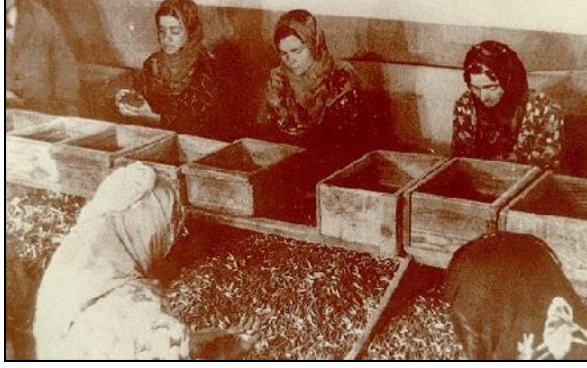
NACİYE HANIM

20 Mayıs 1919 tarihinde İstanbul Üsküdar'da düzenlenen mitinge katılan ve söz alan kahramanımız bu mücadelede kadınların da erkeklere yardım edeceği konusunda teminat vermişti.

FAİKA HAKKI

Erzurum'da toplanan “Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti”nin (Temmuz- Ağustos, 1919) de etkisiyle kadınlar da protesto hareketine giriştiler. 1919'un Kasım ayında Erzurum Kız Lisesi Müdiresi Faika Hakkı, Muradiye Camii'nde toplanan kadınlara hitaben yaptığı konuşmada, onları etkin protestolarda bulunmaya çağırmıştı. Onun teklifi ile İstanbul'u işgal etmiş olan İtilaf kuvvetleri temsilcilerine ve ABD Senatörlerine tepki telgrafları çekilmişti.

SÜREYYA SÜLÜN HANIM

Van doğumlu Süreyya Hanım, Ereğ kasabasında 500 kişilik bir çeteye katılmış, 1,5 aylık bir çatışmadan sonra yaralanınca Erzurum'a dönmüştü.

NAZİFE KADIN

9 Mart 1922'de Çanakkale Bigadiç civarını kuşatan Yunan ordusu Komutanı Nazife Kadın'dan bilgi istemiş, ancak o bilmediğini, bilse bile asla söylemeyeceğini ifade etmiş, bunun üzerine Yunanlılarca fırına atılarak şehit edilmiştir.

DOMANIÇLİ HABİBE

Kurtuluş Savaşı sırasında cahil evladının düşmana yol gösterdiğini duyunca İnegöl'e inmiş, bir kurşunla oğlunu yere serip ardına bakmadan geldiği dağlara geri dönmüştür.

SATI ÇIRPAN

Millet mekteplerinde okuma yazmayı öğrenen Satı Hanım, Kurtuluş Savaşında cepheye sırtında mermi taşımıştı. 1934 yılında Atatürk'ün kadınlara seçme ve seçilme hakkı vermesiyle meclise giren ilk 18 kadın milletvekilinden biri olmuştu.

BİTLİS DEFTERDARININ HANIMI

Kahramanmaraş'ta düşmana karşı verilen mücadelede en fazla yararlılık gösterenlerin arasında bulunmaktaydı. Kayabaşı Mahallesi'nde 8 düşmanı öldürmüş daha sonra erkek elbisesi giyerek milis kuvvetlerine katılmıştı.

Mersinli Safiye Ünlü Nine --Bodrumlu Ümmüşen--Pembe Hatun

Millî Mücadele'de savaşan kadınların yanı sıra, cephe gerisinde çalışan adsız kadın kahramanlar da vardı. Fotoğraflardan tanıdığımız; omzunda top mermisi, kağnılarla cepheye mermi, mühimmat ve erzak götüren kadınların yaptıkları destanlaştırılacak mücadelelerdir.

Milli Mücadele sırasında cephede bizzat görev alan Anadolu kadınlarından bazıları daha sonra T.B.M.M tarafından mükâfatlandırılmıştır. Garp Cephesi Kumandanlığı" başarılarından dolayı 12 kadını İstiklal Madalyası ile taltif ve Erzak Kolu Kumandanlığı vazifesini ifâ eden Fatma Onbaşı'nın rütbesini "Çavuş"luğa terfi ettirmiştir. Cephe gerisinde mücadele eden Anadolu'nun her yerindeki kadınlarımız bu topyekûn savaşın isimsiz kahramanlarıdır. Cepheye erzak ve cephane taşınması, askerlerin giyeceğinin temini, yaralı askerlerin tedavisi gibi geri hizmetlerini kadınlarımız gerçekleştiriyordu. Kağnı arabasındaki kıymetli yükü korumak için üstüne yorganını örten genç kadının bir elinde ügen-dire kollarını açmış halde yorganın üzerine abanarak kaldığı görülmüştür. Türk kadınının cephane taşınması sırasında gösterdikleri fedakarlıkları ile; vatan sevgisinin ve Özgürlüğün bir insan için ne kadar önemli olduğunu tüm dünyaya ve bugünkü nesillere ispatlamışlardır.

(sırtından süngü ile yara almış kadınıımız)

Düzenlenen mitingler, kurulan cemiyetler, savaşa asker, öğretmen, hemşire, hastabakıcı, çamaşırıcı olarak katılanlar, cephe gerisinde mücadele edenler göstermektedir ki. Milli Mücadele; adına yakışır şekilde milleti oluşturan genç, yaşlı, kadın, erkek, çocuk herkesin katkılarıyla gerçekleşen gerçek bir destandır. Mustafa Kemal Atatürk; "Dünyada hiçbir milletin kadını ben

Anadolu kadınından daha fazla çalıştım, milletimi kurtuluş ve zafere götürmekte Anadolu kadını kadar himmet gösterdim" diyemez sözleriyle Anadolu kadınının kahramanlığını tüm dünyaya duyurmuştur.

Anadolu kadını cephedeki çalışmalarının yanı sıra, cephe gerisinde yardım toplama vb çalışmalarda da erkeklerle yarışmıştır. Bunlardan biri Hilal-i Ahmer'in(Kızılay), organize ettiği himmet toplantısında görülür. Bu organizasyonda Ankara erkeklerinden bin lira toplanabilmişti. Kadınlardan daha az, en fazla yüz lira toplanabileceği tahmin ediliyordu. Ancak umulmayan bir şey olmuştu. Kadınlar bu konuda da erkeklerden geri kalmamış, bin lira toplamaya muvaffak olmuşlardı. Bu yardım toplantılarından biri de, Kız Öğretmen Okulu salonunda yapılmıştı. O toplantıda konuşma yapan Halide Edip toplantıya katılanlardan birini şöyle anlatıyor: ("Ben epeyce konuştuğundan sonra, basma entarili bir kadın yanıma geldi. Anlaşılan gözleri pek görmüyordu. 'Nerede, nerede?' diye sordu. Ben yanına varınca, kollarını boynuma doladı. Kalbinin attığını duydum. 'Senin ne dediğini anladığımı söylemek istiyorum. Benim Darü'l-Muallimat'ta (Kız Öğretmen Okulu) bir kızım var. O da hizmet edecek. Ben fukara bir çamaşırcı kadını. Onu okutabilmek için her gün çalışıyorum. O da bir gün öğretmen olacak. Benim oğlum Çanakkale'de şehit oldu. Ağlamıyorum. İşimi bırakmıyorum. Çünkü o zaman kızımı okutamam. Fakat hep yeni savaşlardan söz ediyorsun Çanakkale'de ölenleri hiç söylemedin!' dedi ve göğsünden bir lira çıkararak 'Hilâl-i Ahmer'in yaralılarına...' diye uzattı. Karşı karşıyaydık. Birbirimizin gözünün içine bakıyorduk. Boynuna sarıldım. Yanaklarından öptüm ve gözlerimizden yaşlar boşandı."

Milli Mücadele'nin burada bahsetmeye çalıştığımız kadın kahramanlar yanında belgelerde adına rastlanmayan pek çok isimin yaptıkları fedakârlıklar; üzerinde yaşadığımız toprakların bizler için ne kadar kıymetli olduğunu anlamamıza yetecektir.

Türk kadını; bu gün bulunduğu konumu ve sahip olduklarını öncelikle Cumhuriyetimizin kurucusu yüce Atatürk'e, onun silah ve cephe arkadaşlarına bütün millî mücadele kadınlarına borçludur.

ATATÜRK ve TÜRK KADINI

Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir milletinde, Anadolu köylü kadınından daha fazla çalışan bir kadından bahsetmenin imkânı yoktur ve dünyada hiçbir milletin kadını "Ben Anadolu kadınından daha fazla çalıştım, milletimi kurtuluşa ve zafere götürmekte Anadolu kadını kadar gayret gösterdim" diyemez. (1923)

Kadınlarımızın her millette olduğu gibi, bizim milletimiz için de ne kadar yüksek önemi olduğunu söylemeye lüzum yoktur. Bizim milletimizde kadın eskiden bu önemi hakikaten en yüksek derecede kazanmıştır. Büyük atalarımız ve onların anaları tarihin, olayların şahitliği ile ispatlanmıştır ki, gerçekten yüksek faziletler göstermişlerdir. Burada birçok noktalardan sayabileceğimiz o faziletlerin en büyüğü ve en önemlisi kıymetli evlatlar yetiştirmeleriydi. Gerçekten Türk Milleti'nin bütün dünyada, yalnız Asya'da değil Avrupa'da bile büyük ezici gücünü göstermiş olması, görkemli savaşlar yapmış bulunması, hep böyle kıymetli ataların faziletli evlatlar yetiştirmesi ve daha beşikten çocuklarının ruhuna mertlik ve fazilet aşılması sayesinde olmuştur. Şunu söylemek istiyorum ki, kadınlarımızın umumî vazifelerde üzerlerine düşen hisselerden başka kendileri için en önemli, en hayırlı, en faziletli bir vazifeleri de iyi anne olmaktır. Zaman ilerledikçe, ilim geliştikçe, medeniyet dev adımlarıyla yürüdükçe, hayatın, asrın bugünkü gereklerine göre evlat yetiştirmenin güçlüklerini biliyoruz. Anaların, bugünkü evlatlarına vereceği terbiye eski

devirlerdeki gibi basit değildir. Bugünün anaları için gerekli özellikler taşıyan evlat yetiştirmek, evlatlarını bugünkü hayat için faal bir uzun haline koymak, pek çok yüksek özelliği şahıslarında taşımalarına bağlıdır. Bu sebeple kadınlarımız hatta erkeklerden daha çok aydın, daha çok feyizli, daha fazla bilgili olmaya mecburdurlar. Eğer hakikaten milletin anası olmak istiyorlarsa böyle olmalıdırlar. (1923)

Belki erkeklerimiz memleketi istila eden düşmana karşı süngüleriyle, düşmanın süngülerine göğüslerini germekle düşman karşısında varlıklarını ispat ettiler. Fakat erkeklerimizin meydana getirdiği ordunun hayat kaynaklarını kadınlarımız işletmiştir. Memleketinvaroluş sebeplerini hazırlayan kadınlarımız olmuş ve kadınlarımız olmaktadır. Kimse inkâr edemez ki, bu harpte ve ondan önceki harplerde milletin yaşama gücünü ayakta tutan hep kadınlarımızdır. (1923)

Bir toplum, bir millet erkek ve kadın denilen iki cins insandan oluşur. Mümkün müdür ki, bir kitlenin br parçasını ilerletelim. Diğerini görmezlikten geelim de kitlenin tümü ilerlemeye imkân bulabilsin? Mümkün müdür ki, bir toplumun yarısı topraklara zincirlerle bağlı kaldıkça diğer kısmı göklere yükselebilsin? Şüphe yok, ilerleme adımları, dediğim gibi iki cins tarafından beraber, arkadaşça atılmak ve ilerleme ve yenileşme sahasına birlikte kesin aşamalar yaptırmak lâzımdır. Böyle olursa inkılâp başarılı olur. Memnuniyetle görmekteyiz ki, bugünkü gidişimiz gerçek ihtiyaçlara yaklaşmaktadır. Her halde daha cesur olmak lüzumu açıktır. (1925)

Türk kadını dünyanın en aydın, en faziletli ve en ağır kadını olmalıdır. Ağır sıklette değil; ahlakta, fazilette ağır, ağırbaşlı bir kadın olmalıdır. Türk kadınının vazifesi, Türk'ü zihniyetiyle, bazusuyla, azmiyle koruma ve müdafaaya gücü yeter nesiller yetiştirmektir. Milletin kaynağı, sosyal hayatın esası olan kadın, ancak faziletli olursa görevini yerinde getirebilir. Her halde kadın çok yüksek olmalıdır. (1925)

Daha esenlikle, daha dürüst olarak yürüyeceğimiz yol vardır. Büyük Türk kadınına çalışmamıza ortak yapmak, hayatımızı onunla birlikte yürütmek, Türk kadınına ilmi, ahlâki, sosyal,

ekonomik hayatta erkeğin ortağı, arkadaşı, yardımcısı ve destekleyicisi yapmak yoludur. (1923)

Bir toplum, cinslerden yalnız birinin çağdaş gerekleri kazanmasıyla yetinirse, o toplum yarı yarıya güçsüz kalmış demektir. Bir millet ilerlemek ve medenileşmek isterse özellikle bu noktayı esas olarak kabul etmek zorundadır... İnsanlar dünyaya alın yazılarındaki kadar yaşamak için gelmişlerdir. Yaşamak demek faaliyet demektir. Bu nedenle bir toplumun bir organı faaliyette bulunurken, diğer bir organı hareketsiz kalırsa o toplum felçlidir. Bir toplumun hayatta çalışması ve başarılı olması için, çalışmanın ve başarılı olabilmenin bağlı olduğu bütün sebep ve şartları kabullenmesi gerekir. Bunun için, bizim toplumumuzda ilim ve fen lâzım ise bunları aynı derecede hem erkek ve hem de kadınlarımızın kazanmaları lâzımdır. Bilinmektedir ki, her safhada olduğu gibi toplum hayatında da iş bölümü vardır. Bu genel iş bölümü arasında kadınlar kendilerine ait olan vazifeleri yapacakları gibi, aynı zamanda toplumun refahı, mutluluğu için çok gerekli olan genel çalışma hayatına da gireceklerdir. Kadının ev işleri çok küçük ve önemsiz bir vazifedir. (1923)

Kadının en büyük vazifesi analıktır. İlk terbiye verilen yerin ana kucağı olduğu düşünülürse bu vazifenin önemi gerekli şekilde anlaşılır. Milletimiz kuvvetli bir millet olmaya kesin karar vermiştir. Bugünün ihtiyaçlarından biri de kadınlarımızın her hususta yükselmelerini sağlamaktır. Bundan dolayı kadınlarımız da bilgin ve bilgili olacaklar ve erkeklerin geçtikleri bütün öğrenim aşamalarından geçeceklerdir. Sonra kadınlar toplum hayatında erkeklerle beraber yürüyerek birbirinin yardımcısı ve destekleyicisi olacaklardır. (1923)

Bir toplum aynı gayeye bütün kadınları ve erkekleriyle beraber yürümezse ilerlemesine ve medenileşmesine teknik bakımdan imkân, ilmi bakımdan da ihtimal yoktur. Şuna inanmak lâzımdır ki, dünya yüzünde gördüğümüz herşey kadının eseridir.

Bizim dinimiz hiçbir zaman kadınların erkeklerden geri kalmasını istememiştir. Allah'ın emrettiği şey, Müslüman erkek ve kadın beraber olarak ilim ve irfan kazanmasıdır. Kadın ve erkek bu ilim ve irfanı aramak ve nerede bulursa oraya gitmek ve ona sahip olmak mecburiyetindedir. İslâm ve Türk tarihi incelenirse görülür

ki, bugün kendimizi bin türlü kayıtlarla bağlı zannettiğimiz şeyler yoktur. Türk toplum hayatında kadınlar ilim ve irfan bakımından ve diğer hususlarda erkeklerden kesinlikle geri kalmamışlardır. Belki daha ileri gitmişlerdir. (1923)

Kadınlık meselesinde şekil ve dış görünüş ikinci derecededir. Asıl mücadele sahası, kadınlarımız için şekilde ve kıyafette başarıdan çok, asıl başarı olunması gereken saha nur ile, irfan ile, gerçek fazilet ile donatılmasıdır. (1923)

Öyle memleket bölgeleri geçtik ki, orada kadınlar erkeklerden daha çok sabana yapışmış, elinde çapası ile Türk'ün verimli topraklarını zenginleştirmeye çalışıyor, toprağı seviyor, ona gönülden bağlıdır. Bütün bu insanlar Türkiye Cumhuriyeti zengin, kuvvetli ve muhteşem olsun diye kendi rızkının fazlasını seve seve, tereddütsüz, büyük bir fedakârlıkla devlet hazinesine veriyor.(1937)

Arş.Yazar Kemal DURU, Kuvayi Milliyeci Makbule ERTEM'e dedesi Tarsus Jandarma Komutanı Yüzbaşı Ali Rıza Ergün adına şükran belgesi

ATATÜRK'ÜN TAKDİRİNİ KAZANMIŞ

ADİLE HALA “ONBAŞI”(KARAFATMA)

Asıl adı "Adile" olan, "Adile Hala" ve "Adile Onbaşı" diye anılan kadın kahramanın, silah arkadaşları arasında "Kara Fatma" olarak anıldığı bilinir. 8-10 kişilik milis kuvvetiyle Afyon Savaşı'na katılan Kara Fatma, Tarsus'un kurtulmasında büyük yararlıklar gösterir.

Atatürk'ün Tarsus'a geldiğinde; Mustafa Kemal ve beraberindekiler tren istasyonundan şehre (şimdiki park caddesinden) bir müddet yaya olarak yürüdüler. Mustafa Kemal'i görebilmek için Tarsuslular yolları doldurarak coşku seliyle dalgalanıp durdular. Bu sırada beklenmedik bir olay oldu. Üzerinde milis kuvvetlerine ait Çete kıyafetleri olan bir kadın, Mustafa Kemal'in yolunu kesip ayaklarına kapanarak gözyaşları içerisinde; “Bastiğın toprağa kurban olayım Paşam!” diye haykırıyordu. Mustafa Kemal kadını yerden kaldırmak için eğilirken; bu kadının Kurtuluş savaşında çeşitli cephelerde savaşan Kara Fatma lakabıyla anılan Adile Çavuş olduğu Paşa'nın kulağına fısıldadılar. Gözleri yaşaran Mustafa Kemal Paşa kadını ellerinden tutarak onu ayağa kaldırdı. Kadının güneşten kararmış yüzüne ve ıslıl ıslıl yanan gözlerinin derinliğine bakarak;

“Kahraman Türk Kadını! Sen yerlerde sürünmeye değil, omuzlar üzerinde yükselmeye layıksın!” diyerek, Kara Fatma lakabıyla anılan Adile Çavuşla birlikte yürümeye başladı. Tarsus da

kurtuluş savaşında yararlılık gösterdikten sonra Adile Onbaşı Afyon savaşlarında da Tarsus'tan sonra destek verdi. Türk kadını cepheye taşınması sırasında gösterdikleri fedakarlıkları ile; vatan sevgisinin ve Özgürlüğün bir insan için ne kadar önemli olduğunu tüm dünyaya ve bugünkü nesillere ispatlamışlardır.

Adana ve çevresinde, "Kara Fatma" ismiyle tanınan Adile Onbaşı, gösterdiği kahramanlıklarla Türk kadınının vatanperverliğine örnek olarak gösterildi.

Mustafa Kemal Atatürk; Adile Hala ve onun gibi milli mücadelede fedakarlık yapan kadınlar için şu sözünü söyleyerek, yeni nesile temennide bulunmuştur."Dünyada hiçbir milletin kadını ben Anadolu kadınından daha fazla çalıştım, milletimi kurtuluş ve zafere götürmekte Anadolu kadını kadar himmet gösterdim" diyemez özleriyle Anadolu kadınının kahramanlığını tüm dünyaya duyurmuştur.

Adile Hala'nın bu fedakârlığı yıllar sonra unutulmuş sadece Atatürk'ün ona söylediği söz ile tanınmaktaydı. Yıllar sonra Belediye Başkanımız Burhanettin Kocamaz Mezarlığı tekrar yaptırarak ve Kuvayi Milliye Mezarlığını restore ettirerek ahde vefa örneğini yerine getirmiş oldu.

Adile Hala (Kara Fatma) bazen kaynaklarda Erzurumlu Kara Fatma ile de karıştırılmaktadır. Adile Hala vefatına kadar bütün düzenlenen törenlere katılarak ön saflarda yer almıştır. Son katıldığı 27 Aralık Tarsus'un Kurtuluşu töreninde Adile Hala iki büklüm olmasına rağmen sırtında temsili mermi ile yürümekteydi ve arada zor çıkan sesi ile "bugünler için çok mücadele ettik çok, koruyun bu memleketi bu ülkeyi" diye mırıldandığını o yıllarda törene iştirak edenler anlatmaktalar.

Adana'nın kurtuluşunda cepheye savaşan, kurtuluş bayramı törenlerinde bir erkek mücahit gibi geçerek kurtuluş törenlerinin simgesi haline gelen Kara Fatma(Adile Hala)yı unutmak mümkün değil, bilenlerin bilmeyenlere anlattığı efsane kadın Kuvayi Milliye ruhu ile birlikte yaşayacak. Adanalılar, Mersinliler, Tarsuslular bütün kurtuluş bayramı törenlerinde geçit törenine katılan (Adile Hala) Kara Fatma'yı başka bir heyecanla alkışlardı. Kara Fatma asker elbisesi, başındaki Ay-Yıldızlı ageli, deri çizmesi, beline

sarılı fişeklikleri ve düşmana ölüm yağdırdığı ünlü silahı ile törene katılır, Türk kadının Milli Kurtuluş Savaşındaki erkeğinin yanında nasıl cansiperane bir şekilde döğüşüğünü ispatlardı.

Tarsus'da göstermiş olduğu fedakârlıktan sonra Afyon'da da gösterdiği yüksek başarı ile Kadınların işgalde uğradığı zulmü, kurtuluş mitinglerinde halka hitap eden kadınları, savaş sırasında kurulan kadın örgütlerinde, dünyada başka bir orduda kadın asker duyulmamışken Kurtuluş Savaşı'nda kadınların, geçici de olsa rütbeli askerlik yapabildiğini gözler önüne seriyordu. Adile Hala artık aramızda yok gözler törenlerde onu arasa da, temsili Adile Halalarımızı görürken kendisini rahmetle anıyoruz.

Arş.Yazar Kemal DURU, Eğitimci-Şair Abdullah TUFAN, Şair Mehmet ÖRSEL Adile Hala Anma Programında

KARBOĞAZI DESTANININ KADIN KAHRAMANI GÜLEKLİ HATİCE

Kurtuluş meşalesi kısa sürede Torosları aydınlattı. Torosların Pozantı hariç tamamı düşman işgalinden kurtarıldı. Pozantı Mayıs 1920 de kuşatıldı. Kavaklıhan'da düşman kuvvetleri bozguna uğratıldı. Kendisine yardım ulaşmayacağını anlayan Fransız Komutanu Menil, Pozantıdan bir gece yarısı taburuyla Mersin'e doğru hareket etti. 27 Mayıs gecesi Bulgur Madeni yoluna saptılar. Çok taşlı ve geçilmesi güç bir sel takip ettiler. Buralardan hayvanların geçmesi çok zordu. Çok zamanlarını aldı. Sabahleyin yem yeşil bir sahaya indiler. Burada birkaç aşiret çobanına rastladılar...Bunlar Panzıkçukuru köyünden Hatice Kadın ve Kumcu Veliydi. Ermeni tercüman Hatice Kadına yakınlarda çetelerin olup olmadığını sordu. O da " Biz öyle şeyler bilmeyiz. Çetelerde buraları bilmez" dedi. Daha sonra onları da yanlarına aldılar. Hatice Kadın milli kuvvetlere, et süt, yoğurt gibi yiyecek ve giyecek yardımında bulunan bir köylüydü. Bir an evvel Fransızların elinden kurtulup milli kuvvetlere durumu haber vermek için fırsat kolluyorlardı. Güleklî Hatice Kadın, Güleklî Kemal ile işbirliği yaparak Fransızları aldattı. Güleklî Kemal Fransız taburuna Karboğazında saldırdı. Fransızlarda çaresiz

kalarak teslim oldular. Karboğazı destanının ana kahramanı olarak sayılmıştır Hatice Kadın, Gülekli Kemal ile işbirliği yapması bu destanı meydana getirmiştir.

Gülekli Kemal ve müfrezesine Menil taburunun yerini söyleyen Hatice Kadın'ın yaptığı kahramanlıkla Çukurova'da kurtuluş mücadelesinin kader noktası olmuştur. Gülekli Hatice'nin mücadelesi Karboğazı baskınından sonra da devam etti. Tarsus cephesinde Derviş Ağa ve Emin Polat müfrezelerinde mücadele etti. Sinan Tekelioğlu ile görüşmelerde bulundu. Kazanılan zaferi Sinan Tekelioğlu Mustafa Kemal Paşa'ya anlattı. Hatice Kadın'ın yaptığı kahramanlığı duyunca Mustafa Kemal Paşa şu sözleri söyledi; "Bir Türk Dünyaya Bedeldir"

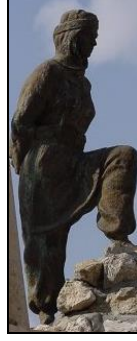
Gülekli Hatice'nin kahramanlıklarının yaşatılması için Adana'nın Atatürk Parkına "Kahraman Türk Kadını Heykeli" yapılmıştır. Atatürk bu anıtı ise 19 Kasım 1937 günü ziyaret etmiştir.

Çukurova'dan Gamacı Fatma

Tozkoparan Müfrezesinden Ulaşlı Kadın

KAHRAMAN TÜRK KIZI SARIKAVAK'tan EMİNE

Adana ve çevresinin işgali sırasında kurtuluş mücadelesi veren Tarsus'un Sarı Kavak köyünden Mustafa ile nişanlandı. Mustafa nişandan sonra Milli kuvvetlere katılarak düşmanla kaldığı yerden mücadeleye başladı. Aradan bir gün geçmedi Mustafa'nın şehit olduğu haberi Sarı Kavak Köyüne ulaştı. Daha sonra Mustafa'nın kanlı bedeni köye getirildi. Köyde yakılan ağıtlar göklere ulaşıyordu. Emine, nişanlısı Mustafa'ya son kez baktı ve gözyaşlarını içinde kumandanına doğru yürümeye başladı. Gözlerindeki yaşları sildi ve bakışlarına parlaklık geldi. Kumandana yaklaşarak şöyle dedi;

—Kumandanım, Mustafa Şehit oldu. Zarar yok...Ben ölene kadar da kocasız kalırım.Fakat senin kıtan bir kahraman kaybetti...

Emine sözünü bitirince kalabalığı yararak koşar adım Mustafa'nın silahını kaptı. Sözüne devam etti:

—Kumandanım, Mustafa'nın yerine ben asker olacağım. Bende onun gibi şehit olup bir Türk Kızı olduğumu ispat edeceğim...

Kahraman Türk Kızı Emine daha sonra kadın mücahitlerle birlikte cepheye koştu. Çukurova düşman işgalinden kurtuluncaya kadar mücadeleye devam etti.

AMACIMIZ

Tarsus kadınının demokratik hak, görev, sorumluluk duygularının köklenmesi ve geliştirilmesiyle, yeteneklerinin toplum içinde değerlendirilmesine yardımcı olarak, Tarsus Kadınıni etkileyen eğitsel, ekonomik ve sosyal konularda etkin rol üstlenip, becerilerine nitelik kazandırmak ve bunu iş hayatında kullanmak isteyen kadınlarımıza destek olmak, kadınlarımızın ekonomik hayata katılımını sağlamak...

KURUCU ÜYELER

Gülsevim KIRAÇ

Leyla ÖZEN

Muzaffer Rasim DOKUR

Handan BOLAT

Nilgün GÜNGÖR

Zehra ÇELİKCAN

Songül GÜMÜŞAY

TARSUS KADINLAR DERNEĞİ ÜYELERİ

Ayşegül
KAYNAK

Ayşe
KARACA

Müberra
AKTAN

Zeynep
PETEK

Nilgün
KILINÇ

Münevver
TEMEL

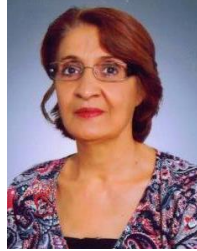
Zeliha
ÇABUK

Ayşe
ERİŞİK

Aysel
ÖZKAN

Aysel
MUZOĞLU

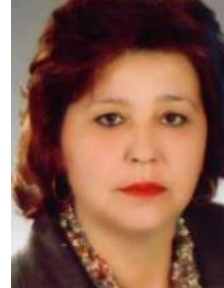
Vacide
TAŞKIRAN

Atike
DAL

Necla
BİLGİLİ

Perihan
TAZE

Tarsus Kadınlar Derneęinin Muharip Gaziler ve eřlerini ziyareti

Tarsus Kadınlar Derneęinin Muharip Gaziler ve eřlerini ziyareti

Tarsus Kadınlar Derneği'nin Tarsus Kaymakamı Orhan Őefik G¼ldibi'ni ziyareti

Dernek Başkanı G¼lsevrim Kıraç'ın İlk Kadın Meclis Üyelerimizden Ayşe Meryem Bolat'ı ziyareti

Tarsus Kadınlar Derneđinin d¼zenlediđi
“Diksiyon Kursu Sertifika T¼reni”

Kuvayi Milliyeci Kadınlarımız

Tarsus Kadınlar Derneği 29 Ekim Cumhuriyet Balosunda

Arş.Yazar Kemal DURU'nun
Tarsus'un Kurtuluşu Konferansı

Av.Nazmiye Kaş'ın Kadın Hakları Konferansı

Kadınlar G¼n¼ Balosunda Tarsus'ta İz Bırakan Kadınlarımız